

O čem to dnes bude ?

- Přírodní rezervace Hahula
 - Intermezzo 1: Bojiště 1
- Přírodní rezervace Carmel Mountains
- Zoo Jeruzalém
 - Intermezzo 2: Bojiště 2
- Přírodní rezervace En Gedi
- Zoo a safari Ramat Gan

Izrael

- Rozloha: 20 700 km²
- Počet obyvatel: 8 300 000

Palestina – západní Břeh

- Rozloha: 6 200 km²
- Počet obyvatel: 2 800 000

Palestina – pásmo Gaza

- Rozloha: 360 km²
- Počet obyvatel: 1 800 000

Hahula

- Vznik: 1964
- Rozloha: 7 700 dunamů
- Bazény
- Důležité místo pro vodní ptactví
- Ramlanská dohoda

Carmel Mountains NP

- Založeno: 1960
- Rozloha: 124 000 dunamů
- UNESCO

Zoo Jeruzalém

- Založena 1993
- 40 ha
- 750 000 návštěvníků

Přírodní rezervace En Gedi

- Založeno: 1970
- Rozloha: 14 350 dunamů

Zoo a safari Ramat Gan

- Založeno: 1974
- Rozloha: 100 ha
- 1600 zvířat ve 225 druzích
- 25 EEP

POSLEDNÍ OPRAVDOVÁ DIVOČINA: SEDMÝ KONTINENT

THE LAST TRUE WILDERNESS: THE SEVENTH CONTINENT

(Přednáška pro členy ZK na setkání 16. června 2018 – A lecture for the Zoological Society members held at their meeting of 16 June 2018)

Tomáš GRIM

Na ledový kontinent vstoupilo v celé historii desetkrát méně lidí, než jich každoročně navštíví Prahu.

Tento až těžko uvěřitelný nepoměr odráží několik prostých faktů. Do 60. let minulého století žádný „turismus“ v Antarktidě vůbec neexistoval. Až kolem přelomu tisíciletí se roční návštěvnost přehoupla z jednotlivých tisícovek přes hranici 10 000 návštěvníků ročně. V poslední dekádě je pak návštěvnost v průměru stále kolem pouhých 40 000 turistů ročně. Z nich dokonce celá čtvrtina na ledový kontinent ani nevystoupí – musí se spokojit s pohledem z dálky, z lodní paluby. Návštěvnost Antarktidy je přísně kontrolována a možností, jak se tam dostat není mnoho (podrobněji viz článek: Grim T. 2019: Poslední opravdová divočina. Ptačí svět 26(3): 26–28).

Je možné se připojit k některé z výzkumných skupin jako „badatelský nádeník“. Tato varianta má ale zásadní nevýhodu: délka pobytu i jeho harmonogram je dán pracovní náplní (nejde tedy v žádném případě o „dovolenou“). Jiná možnost je vydat se s cestovní kanceláří. Ačkoli tento způsob nezní pro cestovatele či přírodopytce zrovna lákavě, ukázal se – z mé osobní zkušenosti – jako ideální.

Trasa třítydenní cesty opisovala po směru hodinových ručiček oválný tvar moře Scotia: z nejnižnějšího sídla světa, argentinského města Ushuaia, přes britské souostroví Falklandy (pro Argentince Malvíny) a úchvatnou Jižní Georgii k souostroví Jižní Shetlandy a z nich už přes Bransfieldovu úžinu do Antarktidy. Tam proběhla přistání na třech místech, s následným návratem přes neblaze proslulé vody Drakeova průlivu zpět k Ohňové zemi do přístavu Ushuaia.

Právě kvůli zmíněným extrémně divokým vodám Drakeova průlivu může podobná výprava končit už v zárodku. Na naší plavbě jsme měli štěstí: nejdivočejší vichřice a vlnobití jsme zažili u Sloniho ostrova (Elephant Island), vlny byly cca čtyřmetrové. Vody Drakeova průlivu byly klidné, žádné dobrodružství se – našťáště – nekonalo.

Pro mě, jako ornitologa i ptáčkaře v jedné osobě, poskytla cesta zajímavé srovnání: na moři, ostrovech a v Antarktidě jsem během tří týdnů viděl celkem 57 druhů ptáků; v Ohňové zemi za tři dny 52 druhů a na přestupu mezi lety do a z Buenos Aires pak 62 druhů za tři hodiny (v rezervaci Costanera Sur). Pěkná ilustrace známého faktu, že biodiverzita směrem od rovníku nápadně klesá.

Nízká druhová pestrost extrémního jihu je však bohatě vyvážena – až převážena – ekologickou a biologickou jedinečností druhů obývajících tyto končiny. Mohli jsme obdivovat dokonalé letové schopnosti několika druhů albatrosů (včetně stěhovavých, *Diomedea exulans*), jen zdánlivou neohrabanost tučňáků (např. velké kolonie tučňáků patagonických, *Aptenodytes patagonicus*) i dravou žravost buňňáků obrovských (*Macronectes giganteus*). Neméně fascinující je i potravní specializace nevzhledných

štitonosů světlezobých (*Chionis albus*): žerou placenty a pupeční šňůry tuleňů (v sezóně porodů těchto ploutvonožců mohou tvořit i větší část jídelníčku); výkaly ptáků i tuleňů; vejce a mláďata tučňáků; zhltnou i mršiny, mořské řasy, různé bezobratlé; tučňákům neohroženě kradou kril, ryby a olihně; tuleňům se dokonce nežinýrují sát mléko!

Antarktida je tedy extrém, a to nejen klimaticky, jak si většinou myslíme. Je to světadíl nejchladnější, největrnější i nejsušší. Má nejvyšší nadmořskou výšku, která je ještě accentována silným ledovým příkrovem. Díky tomu i v důsledku mezinárodních úmluv (zákaz těžebních a vojenských aktivit) a přísné kontrole návštěvnosti je Antarktida skutečně posledním velkým kusem divočiny na Zemi.

Ačkoli jde z těchto důvodů o světadíl pro návštěvníka nejdražší, a proto i nejméně navštěvovaný, je jeho případná návštěva bez nadsázky životním zážitkem.

Summary:

The author describes his three-week trip to the Antarctic, which he undertook with a travel agency because the possible ways to visit this ice continent are limited. The route led from the southernmost settlement of the world, Ushuaia, Argentina, via the British Falkland Islands and South Georgia to the South Shetland Islands. From the last-mentioned territory, the Bransfield Strait was the only remaining obstacle before reaching Antarctica where there were three landing places with subsequent return, via Drake Strait, back to the port of Ushuaia, Tierra del Fuego.

The trip provided the author with an unusual comparison: as a bird specialist, he observed a total of 57 species of birds at sea, on islands and in Antarctica over the course of three weeks, 52 species in Tierra del Fuego during three days, and 62 species during three hours spent transferring between flights to and from Buenos Aires; the last observation took place in the nature reserve of Costanera Sur. This illustrates the well-known fact that biodiversity strikingly decreases as one travels away from the equator.

The low species diversity of the outermost south, however, was amply compensated by the ecological and biological uniqueness of species dwelling in these corners. Participants had the chance to admire the perfect flight skills of several species of albatrosses (including the wandering albatross, *Diomedea exulans*), the seeming clumsiness of penguins (e.g. large colonies of the king penguin, *Aptenodytes patagonicus*) and the fierce voracity of southern giant petrels (*Macronectes giganteus*). The level of food specialisation reached by the unsightly snowy sheathbill (*Chionis albus*) was no less impressive.

Adresa autora:

Tomáš Grim, Na Orátě 497, 78361 Hlubočky

Pohled od Bransfieldovy úžiny
View from the Bransfield Strait

Zodiaky v Rajske zátocy
Zodiac boats in Paradise Bay

Typická barva starého ledu
The colour typical of old ice

Antarktida – přistání
Landing in Antarctica

KOLUMBIE, ZEMĚ KONTRASTŮ

COLOMBIA – A COUNTRY OF CONTRASTS

(Přednáška pro členy ZK na setkání 22. září 2018 – A lecture for the Zoological Society members held at their meeting of 22 September 2018)

Věra VRABCOVÁ

V červnu 2018 se mi naskytla příležitost navštívit na tři týdny Jižní Ameriku, konkrétně její 4. největší stát – Kolumbii. Především, že nešlo o zoologickou výpravu, ale spíše o dovolenou s rodinou, neboť můj syn, snacha v 5. měsíci těhotenství a 16měsíční vnuk zde pobývali již šest týdnů, a já jsem se k nim připojila. Samozřejmě jsem se snažila z přírody této země vidět co nejvíce, ale času nebylo mnoho a přece jen bylo nutné skloubit aktivity s rodinnou pohodou.

Prvním místem mého pobytu bylo město Santa Marta založené roku 1525 španělským dobyvatelem Rodrigem de Bastidas na severním pobřeží, které je dnes (díky svému okolí) významným turistickým střediskem. Odtud jsme podnikli jednodenní výlet do blízké rezervace Minca vyhlášené velkým množstvím ptačích druhů. Překvapil nás zde však prudký tropický liják, který nám znemožnil jakékoli pozorování. Poté jsme se přesunuli do vesničky Buritaca, kde jsme bydleli u rodiny známých syna a snachy. Každý den brzy ráno jsem chodila na mořské pobřeží pozorovat ptáky, odpoledne jsme podnikali kratší výlety do okolí. Nejhojnějším ptákem, se kterým jsem se setkávala i na ostatních místech Kolumbie, byl kondor havranovitý (*Coragyps atratus*). Z ostatních dravců jsem zde pozorovala: karančo jižní (*Caracara plancus*), čimango žlutavý (*Milvago chimachima*), ostříž aplomado (*Falco femoralis*). Z vodních ptáků několik druhů volavek (bílá, bělostná, modrošedá), kolpíka růžového (*Platalea ajaja*), pelikána hnědého (*Pelecanus occidentalis*), dále např. několik druhů rybařníků, tyranů a tyranovců.

V této oblasti se nachází velice známý NP Tayrona, ve kterém jsme také několik dní pobývali. Platí se zde předem poplatek na konkrétní počet dnů; areál nelze opustit a vrátit se (bez dalšího zaplacení poplatku); pohybovat se zde lze pěšky, malými autobusy správy parku či na koni; ubytování je možné pouze na předem určených místech v kempech, a to buď ve stanech, v chatkách či v lodžích. NP Tayrona byl založen v roce 1964 a jeho rozloha je 15.000 ha, z čehož 12.000 ha je pevnina a zbytek moře. Vyskytuje se zde 108 druhů savců a 300 druhů ptáků, některé jsou unikátní pro tento region a mnohé jsou ohrožené vyhoubením. Zde jsem se setkala s prvními primáty – malpami hnědými (*Cebus apella*).

Po přesunu do městečka Riohacha jsme navštívili NP Santuario de Fauna y Flora Los Flamencos. Byl založen v roce 1977 na rozloze 7.000 ha a zahrnuje čtyři laguny, které jsou na vodu nejbohatší v období od prosince do března, kdy se zde údajně vyskytuje okolo 2.000 plameňáček amerických (*Phoenicopterus ruber*). V době naší návštěvy byly laguny téměř vyschlé, takže jsme se museli přesunovat s průvodci na motorkách, a nakonec jsme v mělké laguně pozorovali cca 30 jedinců.

Další přesun nás čekal jižně do městečka San Juan del Cesar, od kterého se několik kilometrů jako turistický cíl nacházelo jezírko Manantial. Po cestě jsme opět pozorovali různé druhy ptáků – čejka jižní (*Vanellus chilensis*), ibis tmavý (*Phimosus infuscatus*),